

AEX: op zoek naar een bodem

De dalende trend binnen de aandelenmarkten houdt nog immer aan. Het gemiddelde rendement van de Europese aandelenmarkten komt daardoor, sinds het begin van dit jaar, neer op zo'n negatieve 19%. Het in een eerder artikel (TKA, februari '08) besproken januari-baremetereffect van Yale Hirsch lijkt hierdoor goed tot zijn recht te komen. Vanuit zijn onderzoek lijkt de kans op een positief jaarrendement voor de AEX-index klein. Voordat we ons druk gaan maken over een positief jaarrendement, lijkt het raadzaam om eerst te onderzoeken of er de komende maanden charttechnisch een mogelijkheid bestaat voor de AEX-index om een bodem te vormen.

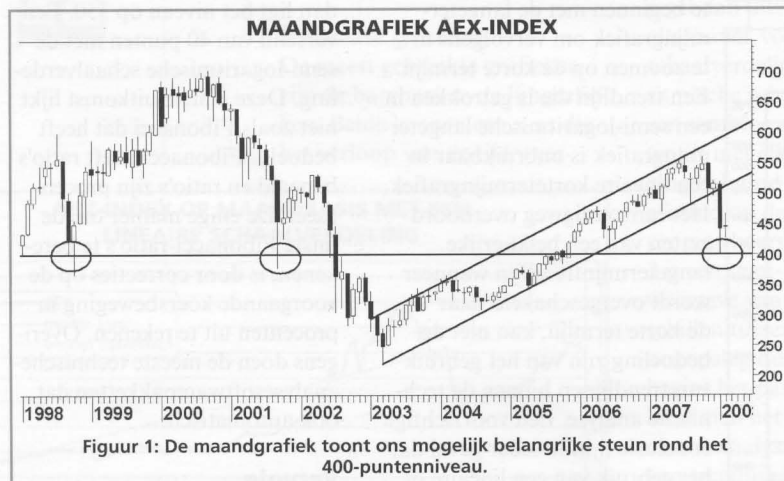
tekst: Richard Abma

In eerdere artikelen gaven we reeds aan dat er een sterke neerwaartse beweging verwacht kon worden. Deze beweging vult zich inmiddels goed in. Bij het voeren van onderstaande charttechnische analyse houden we rekening met twee verschillende soorten beleggers. Enerzijds met de 'long-only'-belegger die vorig jaar met een goed resultaat afscheid heeft kunnen nemen van zijn/haar belegging in de AEX-index. Anderzijds met de belegger die een shortpositie heeft kunnen inne-

Ook voor de lezer in het algemeen is het interessant om te zien hoe een markt geanalyseerd kan worden vanuit verschillende tijdframes. De resultaten van deze analyses worden opgesomd in de conclusie en moeten voor eenieder meer duidelijkheid verschaffen over de koersontwikkeling van de AEX-index gedurende de komende maanden.

Maandgrafiek AEX-index

De AEX-index heeft in januari een definitieve doorbraak laten zien onder het in figuur 1 getekende opwaartse, meerjarige, parallelle trendkanaal. In eerdere artikelen hebben we reeds aangegeven dat dit de langetermijnverwachting was. De doorbraak bracht ons in één keer richting het 400-puntenniveau. Vanuit de maandgrafiek kunnen we opmaken dat in het verleden steun is gevonden rond dit niveau. Zowel in 1998 als in 2001 werd het 400-niveau even doorbroken, maar uiteindelijk sloot de AEX-index boven deze grens (zie cirkels in figuur 1). Ook gedurende de komende maanden kan de AEX-index tijdelijk onder de 400-grens terechtkomen voordat een technisch herstel zich inzet. Vanuit de maandgrafiek zien we dus belangrijke steun ontstaan rond de 400-indexpunten.

Figuur 1: De maandgrafiek toont ons mogelijk belangrijke steun rond het 400-puntenniveau.

men op deze hogere indexniveaus. Voor de long-only-belegger is een charttechnische analyse interessant om te bepalen waar en wanneer opnieuw in aandelen te investeren. Voor een belegger met een shortpositie is het belangrijk om een uitstapniveau te bepalen.

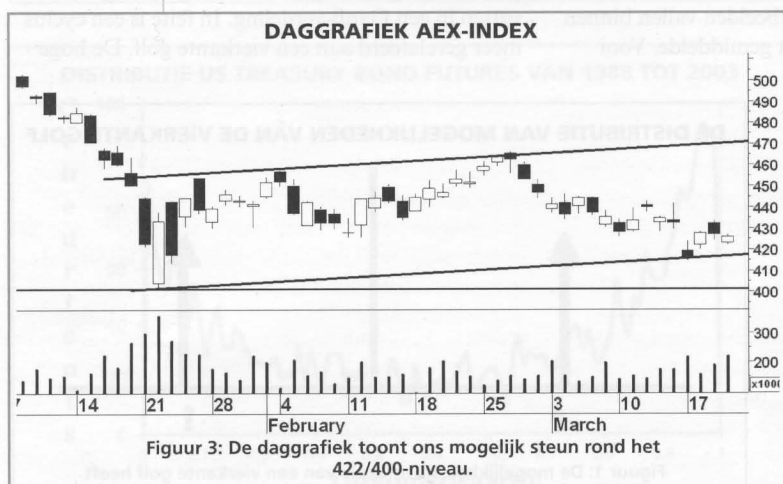
Voor beide soorten beleggers zullen we in dit artikel een charttechnische analyse voeren met betrekking tot de AEX-index. We gebruiken hiervoor achtereenvolgens de maand-, de week-, de dag- en de intradaygrafiek.

In de rubriek Charting worden allerlei onderwerpen uit de charttechnische of visuele analyse bij de kop gepakt. **DRS. R.C.N. ABMA (CMT)** is werkzaam bij Kas Bank N.V. als trading manager. Hij schreef dit artikel op persoonlijke titel (www.richardabma.nl).

Weekgrafiek AEX-index

Vanuit de weekgrafiek krijgen we charttechnisch ook belangrijke informatie te zien. Er heeft zich een complex Hoofd-en-Schouderpatroon ontwikkeld in deze grafiek (zie figuur 2). Een Hoofd-en-Schouderpatroon is een bekend verschijnsel in een koersgrafiek. Een dergelijk afgerond patroon is vaak kenmerkend voor een belangrijke trendomkeer in de grafiek. John Murphy behandelt zowel normale als complexe Hoofd-en-Schouderpatronen in zijn boek 'Technical Analysis of The Financial Markets'. Normaal gesproken is de volume-ontwikkeling een belangrijk onderdeel bij het vormen van een Hoofd-en-Schouderpatroon. Aangezien het hier een complex patroon betreft, laten we de volume-ontwikkeling verder buiten beschouwing.

In figuur 2 zien we het inmiddels afgeronde Hoofd-en-Schouderpatroon. Het hoofd heeft zich geplaatst op 564 punten met daarbij een doorbraak van de neklijn rond de 484-puntengrens. Het koersdoel bepalen we vervolgens door de afgelegde afstand in indexpunten tussen het hoofd en de neklijn, te weten tachtig punten, af te trekken van het niveau van de doorbraak van de neklijn. We komen dan tot een koersdoel van 404-indexpunten. Het huidige dieptepunt in de AEX-index van 401 punten komt daarbij aardig in de

buurt van het koersdoel. Dit koersdoel heeft in de weekgrafiek steun geboden en valt samen met het steunniveau vanuit de maandgrafiek. Onze verwachte koersontwikkeling is verder ingetekend met de doorgetrokken lijn in figuur 2.

Daggrafiek AEX-index

De daggrafiek, weergegeven in figuur 3, toont ons ook een duidelijk beeld. Na het bereikte dieptepunt op 401 punten in januari toont de AEX-index ons een zijwaarts beeld. Vooralnog is het dagbeeld

naar beneden gericht, ondanks dat er zich een licht opwaarts trendkanaal aan het ontwikkelen is. Indien de onderkant van het trendkanaal steun biedt, kunnen we verder herstellen richting de 480-puntengrens. Bij een neerwaartse doorbraak onder het getekende trendkanaal kunnen we steun vinden rond de 400-indexpunten. Dit beeld werd eerder al gevormd in de maand- en weekgrafiek.

Een andere charttechnische waarneming in de daggrafiek komt vanuit het volumepatroon. Het gebruik van volume voor het bepalen van de significantie van een bodem op een steunlijn is vaak een betrouwbaar hulpmiddel. We zien duidelijk in figuur 3 dat nabij de gevestigde bodem van half januari gehandeld is met hoge volumes. Deze hoge volumes nabij een belangrijke steunlijn (400-grens) geven een belangrijke indicatie van steun rond dit niveau. Het testen van een steunlijn gepaard gaande met een climax in het volume, is een bekend verschijnsel.

Intradaygrafiek AEX-index

Ten slotte analyseren we de intradaygrafiek van de AEX-index (figuur 4). We zien hier de ontwikkeling van een serie lagere toppen en lagere bodems gedurende de afgelopen maand. Deze serie lagere toppen en lagere bodems ontwikkelt zich in een neerwaarts, parallel trendkanaal. Normaal gesproken bevestigt dit de neerwaartse kortetermijntrend. Voor een vervolg van deze neerwaartse trend is het echter van belang dat de onderkant van het trendkanaal wordt opgezocht en bij voorkeur doorbroken wordt. De onderkant van het trendkanaal ligt momenteel rond de 405-indexpunten. Een verbetering van het technische plaatje vindt plaats wanneer we boven het neerwaartse trendkanaal uitbreken. Dit niveau bevindt zich momenteel rond de 430-indexpunten.

Conclusie

De in eerdere artikelen aangegeven sterk neerwaartse beweging kon door zowel long-only- als shortbeleggers gebruikt worden om rendement te genereren. Voor beide groepen beleggers hebben we met bovenstaande charttechnische analyse getracht te bepalen wat de mogelijke koersontwikkeling van de AEX-index wordt gedurende de komende maanden. De gevoerde analyse toont ons vanuit de maandgrafiek een belangrijk steunniveau rond de 400 punten. Vanuit de weekgrafiek nemen we een Hoofd-en-Schouderpatroon met als ingevuld koersdoel 404 punten. Mogelijk biedt dit steun. De daggrafiek toont ons ook een duidelijk beeld; steunniveaus zijn hier 420 en 400 punten. Tenslotte toont de intradaygrafiek koersontwikkeling binnen een neerwaarts, parallel trendkanaal. Steun zien we hier rond de 405-indexpunten. Voor de langere termijn lijkt de AEX-index steun te kunnen gaan vinden rond de 400-puntengrens. Voor de long-only-belegger die is uitgestapt, kan dit een aantrekkelijk koopniveau zijn. Voor de shortbelegger kan koersvorming richting deze niveaus een gedegen koersdoel zijn om winst te nemen.